

Natuurpunt Voorkeempen

Driemaandelijks tijdschrift - Jaargang 22 nr. 85 januari-februari-maart 2023

VALLEI VAN DE DELFTE BEEK BREIDT UIT

**4 JAAR HUISZWALUWENPROJECT DRENGEL-
EINHOVEN**

SPECHTEN VAN BIJ ONS

ASSUR INVEST

Verzekeringsmakelaar

ASSUR INVEST NV

Antwerpsesteenweg 289

2390 Westmalle

FSMA 023875 A | RPR 0412.725.496

T 03 312 44 60 F 03 312 07 70

info@assur-invest.be

www.assur-invest.be

V.U. PAUL STRYCKERS - MEERHEIDEWEG 55 - 2980 ZOERSEL
P209223 AFGIFTEKANTOOR 2390 MALLE

(G)een boerenjaar

Na jarenlange stilstand werkt de Vlaamse overheid momenteel aan verschillende dossiers gelinkt aan natuur en milieu. Er is natuurlijk het stikstofdossier waarover we eerder dit jaar al uitleg gaven. Een beperkt aantal grote veestallen nabij natuurgebieden zal hierdoor moeten sluiten. Verder komt er een nieuw mestactieplan om het teveel aan nitraat en fosfaat naar beneden te krijgen. Het 7de MAP intussen al. Het door de bevoegde Vlaamse minister gelanceerde voorstel behelst dat er minder zal mogen bemest worden, dat akkers niet dichterbij dan 6 meter mogen komen van waterlopen en late teelten minder mogelijk zullen zijn. Een en ander vergt nog stevige onderhandelingen tussen alle betrokken sectoren maar de Europese Commissie vraagt actie. Daarnaast is er een nieuwe pachtwet in de maak die meer rechtszekerheid moet geven aan terreineigenaars.

Het gaat om noodzakelijke hervormingen die veel te lang op zich hebben laten wachten, maar waartegen landbouworganisaties niettemin protest voeren. Door de verdragingsmanoeuvres van diezelfde organisaties in het verleden komt er nu veel tegelijk op de boer af. Dat zal niet altijd gemakkelijk zijn. Nochtans bewijst onze samenwerking met enkele boeren in Drengel en Eindhoven te Zoersel rond de huiszwaluw dat boeren niet tegen natuur zijn. Over die samenwerking lees je meer verder in dit blad.

2022 loopt stilaan ten einde en we kunnen terugblikken op een succesvol jaar. Een jaar met belangrijke natuuraankopen en verschillende boomaanplantingen. Het project De Welvaart werd opgestart. Over dit en nog veel andere aspecten kom je meer te weten tijdens ons nieuwjaarscafé op 10 februari in de gloednieuwe zaal Halle Luja te Halle. Je bent van harte uitgenodigd.

Ik wil onze trouwe en nieuwe vrijwilligers danken voor hun geweldige inzet in het voorbije jaar. Niet zomaar omdat het zo hoort, maar echt gemeend: zonder jullie zou het niet lukken. Bedankt!

Een heel fijn eindejaar toegewenst aan al onze leden. Hopelijk ontmoeten we elkaar ook in 2023. Misschien al bij de glühweinwandeling op 8 januari?

Peter

Inhoud

Activiteitenkalender	3
Vallei van de Delfte beek breidt verder uit	4
4 jaar huiszwaluwenproject Eindhoven-Drengel	8
Spechten in de westelijke Kempen	12
Van alles wat	18
Paddenstoelenwandeling Domein De Renesse	22
Sporkehout	22
Natuurreservaat Den Haan	25
Beheerwerkgroep - ook op donderdag	25
2 boomplantdagen in november werden een groot succes!	26
Vogelreis Extremadura	28
Nieuwjaarscafé 2023	29

Natuurpunt Voorkempen is het driemaandelijks tijdschrift van de gelijknamige afdeling van Natuurpunt. Verschijnt op 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober.

Werken mee aan dit nummer: Valentijn Brems, Frieda De Ruysser, Peter Keustermans, Guy Laurijssens, QFRAME, Frank Reusens, Paul Stryckers, Marnix Thibaut, Gaby Thijs, Herman Van Looken, Dirk Vanschoonbeek.

Eindredactie en verantwoordelijke uitgever: Paul Stryckers.

Voorzitter Natuurpunt Voorkempen: Peter Keustermans, 0475/58 69 18,
peter_Keustermans@telenet.be

Ondervoorzitter en penningmeester: Walter d'Hertefelt, 0478/65 90 10,
walter.dhertefelt@gmail.com

Secretariaat en ledenadministratie: Dirk Vanschoonbeek, 0477/65 50 91,
dirk.vanschoonbeek.2390@gmail.com

Voorzitter Kern Zoersel: Paul Stryckers, 0475/53 37 53, stryckers.mertens@skynet.be

De overige bestuursleden en de gebiedsverantwoordelijken (conservators) vind je op onze website natuurpuntvoorkempen.be

Foto voorpagina: huiszwaluw op natuurlijk nest met jong (foto Herman Van Looken). Lees het artikel vanaf p. 8.

www.natuurpuntvoorkempen.be
Afdeling: BE80 7512 0545 9477
Kern Zoersel: BE69 7512 0545 9578

Activiteitenkalender

JANUARI		
zo 08	9u30	Glühweinwandeling - De Bonte Klepper
FEBRUARI		
zo 05	8u - 19u	Ganzentocht Zeeuws-Vlaanderen - vertrek carpoolparking Zoersel
vr 10	20u	Nieuwjaarscafé - zaal Halle Luja
wo 22	19u30	Hoe snoei je een fruitboom? De Renesse Oostmalle Organisatie VELT Voorkepen i.s.m. Natuurpunt Voorkepen en Domein De Renesse
MAART		
zo 19	14u	Onze inheemse kamsalamander bewonderen - De Kooldries
vr 24	19u30	Nacht van de steenuil - Den Achtersten Dries Zoersel

Voor meer details raadpleeg de activiteitenkalender die je bij dit nummer ontving. Voor onvoorziene wijzigingen of aanvullende gegevens raadpleeg onze website en abonneer je op onze maandelijkse nieuwsbrief. Zo beschik je steeds over de meest recente en volledige informatie.

Aankoop van natuurresevaten: Projectnummers Natuurpunt Voorkepen

Steun de aankoop van onze natuurgebieden op rekeningnummer **BE56 2930 2120 7588** van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11 te 2800 Mechelen. Vermeld dat het om een gift gaat met het projectnummer:

Afdeling Voorkepen	3794
Vallei van de Delfte Beek	7720
Schijnvallei Zoersel	7798
Bonte Klepper	7106
Hegte Heyde	7758
Heiblok (Zoerselbos)	7719
Marbelenuen	7211

Vallei van de Delfte Beek breidt verder uit

Begin vorig jaar kon Natuurpunt Voorkempen een belangrijke uitbreiding van natuurgebied Vallei van de Delfte Beek realiseren. Aansluitend aan de westkant van deelgebied De Kluis kon een terrein van ca. 5,5 ha aangekocht worden, aan weerszijden van De Delfte Beek (of Visbeek, de oude benaming).

Co-conservator Paul Stryckers en aankoper Guy Laurijssens

belichten hieronder hoe de aankoop tot stand kwam en wat de toekomstplannen zijn voor het nieuwe stuk natuurgebied.

De aankoop kwam er na een nogal onverwachte wending van gebeurtenissen want het terrein was nog geen jaar eerder verkocht aan een andere eigenaar. Op één van de betrokken percelen stond tot voor enkele jaren een (illegale) stacaravan, tot deze op last van de Vlaamse Overheid verwijderd moest worden. Aangezien de oorspronkelijke eigenaar ervan overtuigd was dat Natuurpunt achter deze actie zat, wilde hij zijn grond niet verkopen aan onze afdeling. Tot onze grote spijt bleek het terrein in 2021 plots verkocht aan iemand anders. Al snel verscheen rondom het terrein een hoge

draadafsluiting. De afsluiting liep helemaal door tot tegen het oudste (en tevens meeste waardevolle) gedeelte van het natuurreservaat en tot op de oever van de Delfte Beek. Op die manier vormde de afsluiting een effectieve barrière voor zich verplaatsend wild zoals reeën. Ook een rij grote, oude zomereiken die rond een weiland stond werd grotendeels gekapt, evenals een hoofdzakelijk met sparren beplant perceel. De nieuwe eigenaar leek de intentie te hebben om het ganse blok om tot vormen tot akker en het zag ernaar uit dat dit alles definitief voor natuur verloren zou gaan.

Groot was dan ook onze verbazing dat kort daarna het geheel opnieuw te koop werd aangeboden! Mogelijk lagen de nogal voortvarende acties van de nieuwe eigenaar ook aan de basis van de snelle verkoop. Zowel de plaatsing van de draadafsluiting als de kapping van de oude zomereiken gebeurden immers zonder de vereiste vergunning. Voor de illegale kapping van de bomenrij legde de Vlaamse Overheid dan ook al snel een herstelmaatregel op. Voor de ontbossing van het perceel met sparren had het Agentschap voor Natuur en Bos eerder wel een toelating gegeven aan de nieuwe eigenaar. Deze toelating was echter foutief toegekend door een foute beoordeling van de ruimtelijke bestemming van het terrein. Bij ANB was men immers uit het oog verloren dat het betrokken perceel herbestemd was als natuurgebied binnen het nieuwe ruimtelijke bestemmingsplan uit 2020 (GRUP Vliegveld Malle en omgeving). Een ernstige beoordelingsfout van onze natuuradministratie met grote gevolgen. Gelukkig kon Natuurpunt na de nodige onderhandelingen deze keer wel eigenaar worden van het terrein zodat de gemaakte fouten nu rechtgezet kunnen worden. Voor 2022 werd een uitdovend gebruik van de percelen afgesproken maar vanaf 2023 zal Natuurpunt het terrein stelselmatig herstellen en inrichten i.f.v. natuurontwikkeling (zie kaderstuk).

Het nieuwe terrein bestaat in feite uit drie de-

len. Langs de Kluisbaan is een bestaand bosje dat hoofdzakelijk bestaat uit grove den met ondergroei van o.a. wilde lijsterbes en hulst. Aan de oostkant bevinden zich het gerooide sparrenbos en een met verspreide bomen beplante hoek naast De Kluis. Het grootste deel is momenteel nog een raaigrasland en was in 2022 nog in landbouwgebruik (evenwel zonder bemesting!). Het bestaande bosje zullen we geleidelijk omvormen tot een gevarieerd inheems loofbos. Het gerooide sparrenbos zal opnieuw spontaan kunnen verbossen, waarbij we vooral rekenen op de vlakbij groeiende berken. Het deel van het grasland dat naast de beek ligt, gaan we beheren als beemd: een permanent vochtig grasland met gevarieerde kruidensamenstelling. Die zal mee afhangen van de bodemgesteldheid, die plaatselijk leemhoudend is zoals elders in de beekvallei. Het andere deel zullen we in de nabije toekomst opplanten met inheemse loofbomen. In totaal zal op de nieuw aangekochte percelen ca. 3,3 ha nieuw bos gerealiseerd worden. Een eerste boomaanplanting (ca. 0,8 ha) voorzien we nog dit winterseizoen: op zondag 12 februari nodigen we iedereen uit om mee een boompje te komen opzetten en kennis te maken met de nieuwe uitbreiding van het natuurgebied (zie ook onze activiteitenkalender). De rest van de bosuitbreiding volgt vermoedelijk in het najaar van 2023. Dan hopen we er ook een nieuw publiek wandelpad te kunnen openen. Zoals in

Natuurontwikkeling

Natuurbehoud kreeg in het verleden vaak het stempel van naar het verleden te kijken. Je kunt immers maar behouden wat er vroeger al was. Maar ook deze interpretatie behoort inmiddels al lang tot de verleden tijd. Het moderne natuurbehoud streeft naar robuuste natuur die in grote mate zichzelf in stand kan houden, zonder dat overal en voortdurend menselijke ingrepen nodig zijn. Deze opdracht wordt meestal onder de noemer natuurontwikkeling -of meer modieus rewilding- geplaatst. De uitbreiding die hier beschreven wordt, is bijna over de ganse oppervlakte bestemd voor natuurontwikkeling.

gans het reservaat hebben de conservators de nieuwe beheereenheden een naam gegeven: Kluisbaanbos, Kluisbeemdbos en Kluisbeemd.

Het nieuw te ontwikkelen bos zal een bijkomende buffer vormen voor de waardevolle boskern van De Kluis. Op die manier wordt die laatste ook beter bestand tegen klimaatverandering. Zowel het spontaan te ontwikkelen bos als de bosaanplantingen zullen door koolstof-

fixatie een bijdrage leveren aan het tegengaan van de opwarming van het klimaat. Aangezien de kapping van de rij oude zomereiken door de vorige eigenaar niet vergund was, werd deze op diens kosten reeds opnieuw aangeplant (zie ook kaderstuk). Ook de hoge draadafsluiting wordt nog integraal verwijderd. Voor het hooilandbeheer van de 'Kluisbeemd' langs de beek zal in de toekomst samengewerkt worden met een lokale landbouwer.

Herstel van een historische bomenrij

Bij het samenvoegen van de percelen i.f.v. landbouwgebruik werd door de vorige eigenaar een groot deel van een rij oude zomereiken gekapt. Het uitgraven van de wortelstronken was nog niet begonnen. Aangezien deze kapping zonder de vereiste vergunning gebeurde, legde het Agentschap voor Natuur en Bos een herstelmaatregel op. Na de aankoop van het terrein door Natuurpunt werd overeengekomen dat onze vereniging de heraanplanting op zich zou nemen, waarbij alle kosten door de verkoper gedragen zouden worden. Op 7 november werden 12 grootformaat zomereiken geleverd door boomkwekerij Op de Beeck uit Putte. Zeven leden van onze beheerwerkgroep zorgden dezelfde dag nog voor de aanplanting. Elke boom werd voorzien van 3 steunpalen, gelet op het open karakter van de site.

Paul Struyckers

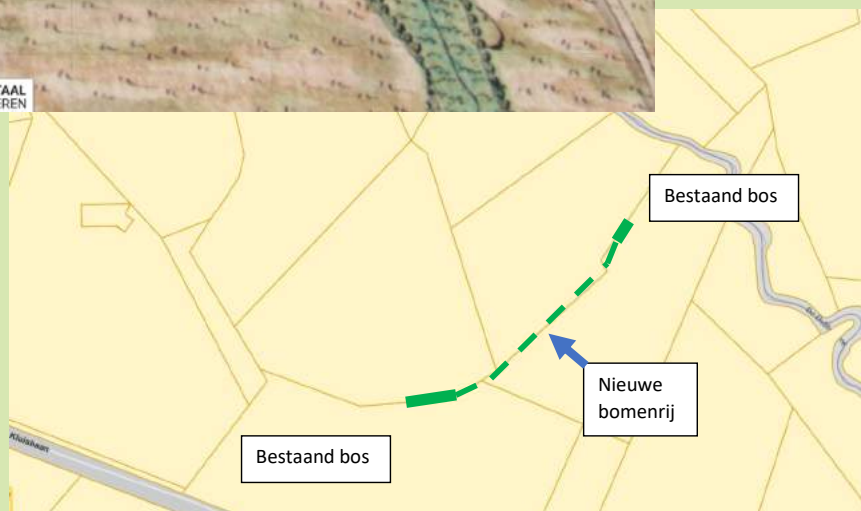

De betrokken bomenrij vormt een historisch landschapselement. De gebogen lijn die nog op de huidige kadaasterkaart terug te vinden is, werd al afgebeeld op de Ferrariskaart uit de jaren 1770. Het herstel past dan ook in de zorg voor onroerend erfgoed. Van de oorspronkelijke bomenrij (niet meer uit de tijd van de Ferrariskaart) rest nog een groepje van 5 zomereiken en 3 Canadapopulieren, alsook één grote zomereik aan het noordeinde. Een deel van de bomenrij zal in de nabije toekomst deel uitmaken van het nieuwe bos dat hier zal worden aangeplant.

DIGITAAL
VLAANDEREN

4 jaar huiszwaluwenproject Eindhoven - Drengel

Hoewel zwaluwen deel uitmaken van ons collectief vogelerfgoed, gaat het deze sierlijke trekvogels niet bepaald voor de wind. Met name de huiszwaluw maakt moeilijke tijden door. 4 jaar geleden werd door onze zwaluwwerkgroep samen met de gemeente Zoersel een project opgestart om de laatste populatie in de buurt van de Drengel en Eindhoven (Zoersel) te versterken.

Valentijn Brems

van de zwaluwwerkgroep maakt een balans op.

Eerst kort wat uitleg over de huiszwaluw of de nonnetjes zoals ze hier in de streek genoemd worden. De meeste mensen herkennen wel zwaluwen, maar kennen niet het onderscheid tussen boerenzwaluwen en huiszwaluwen. Eigenlijk is het vrij simpel: de boerenzwaluw maakt hoofdzakelijk zijn nest binnen in een gebouw (meestal stallen), de huiszwaluw nestelt altijd buiten aan een gebouw. Voor verdere kenmerken of verschillen verwijs ik graag naar verschillende sites of boekjes die hierover te raadplegen zijn. Nog een wezenlijk verschil tussen beide is dat huiszwaluwen in kolonies

broeden, dus altijd in kleine of grote groepen.

In de jaren 50-60 was er vermoedelijk geen enkele straat waar er geen huizen waren met zwaluwnestjes in de nok of onder de 'corniche'. Beide soorten zijn er de laatste decennia om verscheidene redenen spectaculair op achteruit gegaan. De huiszwaluw in onze regio nog veel erger als de boerenzwaluw. Omdat we deze achteruitgang ook in onze regio door tellingen opmerkten besloten we in 2018 een werkgroep op te richten om te proberen hier iets aan te doen.

Huiszwaluwentillen waren vooral in Nederland en Duitsland reeds op verscheidene plaatsen in opmars, maar dit ook met niet echt heel veel succes. Omdat in de omgeving van Einhoven-Drengel in Zoersel nog een gespreide kolonie van een 25-tal nesten aan 9 huizen aanwezig was wilden we toch proberen hier ergens een til te plaatsen. Niets doen was immers afwachten tot ze ook hier verdwenen waren.

Aankoop van zo een til was echter wel een zware dobber en daarom besloten we eens bij de gemeente Zoersel te gaan horen. Verschillende gemeentes in de omgeving steunen immers ook zwaluwenprojecten, meestal door een kleine subsidie voor bezette nesten. We kregen hier echter het voorstel dat de gemeente zelf een zwaluwentil zou maken en plaatsen. Dit leek ons uiteraard prima en uiteindelijk werd deze eerste til in 2019 geplaatst (zie fotoverslag in nr. 2019-3). Ook aan de elektriciteitscabine aan het begin van de Drengel werd aan de oostkant een zwaluwenhotel opgehangen. De zwaluwentil werd dit eerste jaar reeds af en toe bezocht en aan de cabine werd zelfs al door twee koppeltjes gebroed!

Na dit eigenlijk onverhoopte succes werden er in 2020 nog twee hotels bijgemaakt en bijgehangen aan de elektriciteitscabine, aan de zuid- en noordkant. We konden blij vaststellen dat die gretig gebruikt werden en hier minstens 4 broedgevallen noteren. Aan de til hadden we toen een 4-tal broedgevallen. In 2021 telden we in totaal tussen de 10 en 15 broedgevallen.

De overige nesten worden eveneens druk bezocht zodat het niet altijd gemakkelijk is om te weten of er in een nestje ook jongen aanwezig zijn. De tellingen worden ook nog eens moeilijker als je weet dat er na een eerste broedsel mogelijk nog een tweede keer gebroed wordt.

Tellen is een moeilijke en tijdrovende bezigheid, maar voor ons is dit niet het voornaamste. Belangrijk is dat de aangeboden nestplaatsen goed gebruikt worden.

Na deze nieuwe successen besloot de gemeente nog een nieuwe til te maken. Die werd begin 2022 bij Jef Meeusen op de Drengel geplaatst. Ook de nestjes in deze nieuwe til werden onmiddellijk na de plaatsing volop in gebruik genomen. Op zekere dag telde ik op de 3 locaties 25 nestjes die bezocht werden, zeker niet allemaal broedgevallen, maar voor 2022 kunnen we vermoedelijk weer meer dan 15 broedgevallen noteren.

Ondertussen was Renaat Van Dyck, de man die de tilwerken op de gemeente coördineerde, op pensioen gegaan, maar hij bouwde in zijn vrije tijd nog een nieuwe til. Deze werd geplaatst op de parking van den Achtersten Dries (zie kaderstuk). We hopen dat deze in het komende seizoen ook druk bezocht zal worden. Zelf hadden we hier al in 2020 een zwaluwenhotel gemaakt en opgehangen boven de poort van de koeienstal, maar dit blijkt niet in de smaak te vallen van de nonnetjes.

Wij merken nu wel dat meerdere zwaluwen in plaats van zelf moddernesten te bouwen gemakshalve overschakelen naar kunstnesten, maar voor onze regio met veel zandgrond moeten we dit niet betreuren. We horen immers geregeld vertellen dat weer nesten met eieren of jongen van de muur gevallen zijn.

Mochten er nog mensen zijn in de regio Einhoven-Drengel die zelf kunstnesten willen hangen op mogelijke broedplaatsen, mogen ze ons altijd contacteren. We komen zeker langs om te zien of we kunnen helpen met kunstnesten of mestplankjes.

Voor onze nonnetjes op Eindhoven-Drengel lijkt dit allemaal voorlopig een succesverhaal, in de rest van ons werkingsgebied lijken de huiszwaluwen echter verdwenen. In Oostmalle zijn nog enkele broedgevallen in de driehoek Slachterijstraat-Hoogstraatsebaan-Kantweg. Mogelijk is hier nog iets te beginnen om dit overblijfsel van een vroegere kolonie te beschermen. Misschien vinden we langs deze weg een sponsor? Ook wie hier kunstnesten zou willen hangen, mag ons altijd contacteren.

In Halle, Sint-Antonius en Westmalle vrezon

we dat de nonnetjes helemaal verdwenen zijn. Mocht er hier toch nog ergens een broedgeval bekend zijn horen we dit graag, zodat we dit kunnen opvolgen.

Tot slot willen we nog de gemeente Zoersel, het Regionaal Landschap de Voorkempen -dat ons de kunstnesten bezorgt- en ook Renaat Van Dyck hartelijk bedanken voor de hulp bij dit prachtig project.

Valentijn.brems@pandora.be

Nieuwe zwaluwentil op Den Achtersten Dries

Den Achtersten Dries is een middelgroot familiaal melkveebedrijf met ongeveer 100 melkkoeien en 85 stuks jongvee. Momenteel staat de vierde generatie van de familie Verheyen aan het roer. In 2015 nam Jan het bedrijf over van vader Marc, terwijl al in 2006 zoon Jef begon met de fabricatie en verkoop van hoeveijs. Meteen werd het Zoerselse gehucht Eindhoven daarmee voor velen op de kaart gezet. De plaatsing in 2022 van een huiszwaluwentil bij het bedrijf vormde de aanleiding voor een babbel met Marc, Jef en Jan.

Jef erfde zijn belangstelling voor vogels van zijn vader. De boerenzwaluwenpopulatie op de boerderij geniet al lang hun bijzondere aandacht. 20 jaar geleden waren er 6 à 7 nesten. Door gerichte beschermingsmaatregelen kon dit aantal vermeerderd worden tot 15 nesten. Als gevolg daarvan bleek dat er geen bijzondere maatregelen tegen overlast van vliegen genomen moesten worden; een niet te onderschatten pluspunt in een melkveebedrijf. Maar nu liep de populatie terug tot 2 nesten. Verrassend wijten Jef en Marc dit deels aan het succes van... het steenuilenproject van onze afdeling, in het kader waarvan enkele jaren geleden een kast werd geplaatst op de boerderij. Voor deze kleine nachtroofvogel vormen de zwaluwenjongen een makkelijke prooi. Met het aanbrengen van plankjes op strategische plaatsen probeerden Marc en Jef de zwaluwen te laten nestelen uit het gezicht van de uilen, maar ook die vogels leren bij! Dit jaar kwamen de droogte en de hitte de kans op geslaagde broedgevallen nog sterk verminderen, vandaar het slechte resultaat. Voor vader en zoon is het zonneklaar: eerst moet de zwaluwenpopulatie op een natuurlijk peil gebracht worden. Vanaf dan zal de natuurlijke predatie door uilen geen probleem vormen. De steenuil zal dus een tijdje moeten verhuizen...

Niet alleen de boerenzwaluw geniet de belangstelling van de bewoners van Den Achtersten Dries. Het gesprek springt al snel over op de huiszwaluwen, die steevast met de lokale naam 'nonnekes' worden aangeduid. Marc legt uit dat deze naam verwijst naar de tekening

op de kop van de huiszwaluw, die lijkt op de (donkere) kap van een kloosterlinge. Het was al langer duidelijk dat deze soort bijzondere eisen stelt aan zijn broedmilieu. Zo huisden eertijds huiszwaluwen onder de dakgoot, maar toen de wit geschilderde houten dakgoot vervangen werd door een in bruine plastic haakten de vogels af. Rond moderne boerderijen en landelijke woningen in de zandige Kempen is weinig slijk terug te vinden dat nodig is om de nesten te bouwen.

Valentijn Brenns

Soms begonnen huiszwaluwen met nestbouw maar viel het nest al snel weer uit elkaar vooraleer het in gebruik genomen kon worden. Het succes van het huiszwaluwenproject aan de Drengel inspireerde de Verheyens om ook een bijdrage te leveren, door zelf een zwaluwentil te plaatsen. Die staat nu op zo'n 500 meter van de dichtstbij zijnde op de Drengel. Hopelijk kunnen de klanten van het ijssalon volgend jaar vanop het terras genieten van de aan- en afvliegende zwaluwen!

De zorg voor de vogels beperkt zich in Den Achtersten Dries niet tot het eigenlijke erf. Vooral steltlopers vormen een aandachtspunt. Zo is het behoud van Kieviten belangrijk omdat deze vogels de kraaien op afstand houden. Die laatste veroorzaken schade aan de maïsplanten. Dus ook hier is sprake van een win-winsituatie voor boer en natuur. 'Functionele biodiversiteit' noemt men dat. Behalve met Kieviten hebben de landbouwers ook al te maken gehad met broedende wulp. Om de nesten te sparen wordt een vierkant van 10 x 10 meter niet gemaaid. 'Die 100 m² zal het verschil niet maken' weet Jef. Maar... vossen en roofvogels leren snel dat zich in zo'n ongemaaid stuk iets lekkers bevindt. Er zullen dus meer maatregelen nodig zijn om tot een effectieve bescherming te komen. Als het gesprek over de patrijzen gaat, komen het behoud en het aanleggen van kleine landschapselementen zoals hagen en heggen ter sprake. Hier vinden de Verheyens dat de wet- en regelgeving haar doel voorbij-schiet door alles strikt te willen beschermen. Vroeger liet een boer een boom groot worden want hij wist dat hij die kon vellen als hij het hout nodig had. Nu verwijderd de boer de boom voordat hij groot kan worden want eens zover mag hij de boom niet meer omkappen.

Het is niet verwonderlijk dat het gesprek wordt afgerond met een levendige gedachtewisseling over stikstof, mestactieplannen, de (nieuwe) pachtwet en andere problemen die op de landbouwer afkomen. Jef besluit categoriek: 'de toekomst van de landbouw is kringlopen sluiten'. Een interessant uitgangspunt voor een volgend interview?

Paul S. en Valentijn B.

Spechten in de westelijke Kempen

Herman Van Looken

Spechten behoren ongetwijfeld tot een van de spectaculairste vogelgroepen die bij ons voorkomen. Hun roffels trekken in het voorjaar nadrukkelijk ieders aandacht. Met hun niet aflatende houthakkersactiviteiten creëren ze niet alleen nestplaatsen voor hun eigen kroost maar ook nest- en schuilplaatsen voor andere vogels en vleermuizen.

Marnix Thibaut

van onze vogelwerkgroep stelt in deze bijdrage alle inheemse spechtensorten aan je voor.

Hoewel alle vogelsoorten wel onze aandacht waard zijn, heeft de spechtenfamilie toch nog een streepje voor: ze is jaarrond heel manifest aanwezig in onze bossen. Ook tijdens de wintermaanden wanneer het merendeel van het gevederde volkje weg is naar warmere oorden en de overblijvers zich wat gedeisd houden, zullen de spechten zich makkelijk wel laten horen en zich laten opmerken. Dit door hun kleurrijke verschijning, maar temeer omdat ze beter zichtbaar zijn zonder het bladerdak. Al-
lemaal redenen om er op een mooie winterdag

op uit te trekken. Net als andere 'stambewo-
nende' soorten doen de spechten het bij ons eerder goed door het stelselmatig verouderen van onze bossen en het natuurlijkere beheer met meer dood hout als resultaat. In dit artikel hebben we het over de herkenning van de spechtensorten, het voorkomen en eventueel de aantalsevolutie ervan met specifieke data van waarnemingen en onze inventarisaties. We sluiten af met enkele suggesties waar je deze soorten kunt verwachten.

Determinatie

Deel I De 'bonte' spechten

De benaming 'bont' hebben ze eerder van de algemeen zwart-witte tekening (zoals in 'bonte vliegenvanger') dan van hun veelkleurigheid. Met wat goede wil kun je het zwart-witte patroon als een camouflage zien: donkere twijgen tegen een witte winterlucht?

We hebben bij ons drie van in totaal zes Europese soorten. In Europa komen nog de witrugspecht, de drieteenspecht en de Syrische bonte specht voor. Die laatste komt meer in Oost Europa voor dan in het volledig ontboste Syrië! Ook buiten Europa heb je spechten die tot deze niche behoren. Bijvoorbeeld in Noord-Amerika de *Downy* – en de *Hairy woodpecker*.

De kleine bonte specht is feitelijk de moei-

lijkste om te spotten. Eens in de kijker valt dat wel mee: hij is inderdaad klein; ongeveer als een mus. Als je toch nog zou twifelen helpt de zwart-witte dwarse bandering op de rug en het rode petje van het mannetje om hem van de grote bonte specht te onderscheiden. De reden van de relatief moeilijke waarnemingen zit hem vooral in het discrete gedrag. Buiten het broedseizoen maakt hij nagenoeg geen geluid. Je zult hem nog het vaakst zien door rondtrekkende groepen mezen te bekijken in het gezelschap waarvan hij wel eens optrekt. In de late winter en het vroege voorjaar laat hij zijn zang horen: een hoog 'kie kie kie kie'. Eventjes alle takken – ook de kleintjes – afspeuren en... bingo! Dit is nog de beste manier om hem te zien. In het volle broedseizoen doet hij er terug het zwijgen toe, maar tijdens de zomer laat hij sporadisch zijn zangetje horen. Verder behoort hij tot die spechten welke roffelen, dit enkel tijdens het (vroege) broedseizoen: minder krachtig dan de

Herman Van Looijen

Kleine bonte specht

Herman Van Looken

Middelste bonte specht

grote bonte specht, iets langer en wat toonlozer zoals een naaimachine. De kleine bonte specht komt relatief veel voor in vochtige en/of heideachtige gebieden met zachthoutsoorten als berk of (oude) Canada's waarin hij graag zijn nestholte maakt, liefst nog in vermolmd hout.

De middelste bonte specht is dé grote revelatie in termen van vogeldiversiteit van deze eeuw! Later meer daarover. Bij deze soort ligt de moeilijkheid voor de meeste waarnemers in het onderscheid met de grote bonte specht. In de eerste plaats zul je hem opmerken door zijn roep. Vaak is die drielettergrepig (bij de grote meestal eenlettergrepig) kort 'kwook, kwook, kwook' met nadruk op de tweede. Vaak ook een lange tirade bij hevige opwindning. De roep is ook zeer krachtig, zeker voor een vogel die wat frêle overkomt ten opzichte van de grote bonte specht. Dit in tegenstelling tot wat de vogelgids Lars Jonsson hierover zegt! De middelste bonte

specht laat bijna nooit zijn roffel horen maar in het vroege voorjaar wel zijn zang vanuit een boomtop: 'kwèè, kwèè, kwèè'. Een beetje traag en zeurderig; wordt wel eens vergeleken met de schreeuw van een varken. Welnu, eens je hem in beeld hebt kun je grote bonte specht uitsluiten door de zwart-witte bandering op de rug, de overlangse streping op de buik en vooral het helrode petje op zijn kop. Let wel, een pas uitgevlogen grote bonte specht heeft ook een rode pet! Als geheel oogt hij wat witter (of minder donker) dan de grote bonte specht. In zijn habitatskeuze is hij veel specifiekier dan de grote: oude loofbomen, liefst eiken, en als er enkele dode of zieke exemplaren tussen staan kan het niet meer stuk. Hij loopt meer over de dikke takken, zoals een boomklever doet, en peutert meer in kieren en het mos in plaats van te hakken. Zijn snavel is dan ook relatief fijn.

De grote bonte specht is vanouds de talrijk-

Herman Van Looken

Grote bonte specht

ste: hij is een uitgesproken generalist die je vindt in alle boomrijke biotopen, maar misschien nog het meest in bestanden van grove den. Zijn insectendieet vult hij namelijk aan met zaden van pijnbomen. Maar ook hazelnoten weet hij te klieven. Daartoe heeft hij vaak een smidse: een vork in een tak of een kleine holte. De lege schelpen vormen het bewijs. Vaak heeft men het moeilijk om een grote bonte specht met uitsluitel te onderscheiden van de middelste. Vooreerst zul je hem opmerken door zijn geluid. Meestal is dat zijn gewone roep: 'kiek' (kort, of 'kik' zoals uitgesproken in het Antwerps), die hij meestal met tussenpozen herhaalt. Al in de latere winter laat hij zijn typische korte resonerende roffel horen, iets wat normaal niet voorkomt bij de middelste bonte specht. Als je hem uiteindelijk hebt kunnen vinden zal het verschil in tekening en in veel mindere mate het grotere postuur de determinatie helpen af te maken.

Samengevat:

- Kleine bonte specht:
  - > Herkennen: zang (kie, kie, kie, ...) en roffel (toonlozer en stiller dan grote bonte specht) in vroege voorjaar. Anders: gewoon geluk hebben! Echt klein!
  - > Waar? Vochtige heide en moerasbos.
- Middelste bonte specht:
  - > Herkennen: vollere en meerlettergrepige roep (versus grote bonte specht); zang: 'speenvarken'.
  - > Waar? Oud loofhout.
- Grote bonte specht:
  - > Herkennen: scherpere en herhaalde eenlettergrepige roep (versus middelste bonte specht).
  - > Waar? Overall: loof en naaldbossen, tuinen, parken.

Deel II De 'gekleurde' spechten

Bij ons zijn dat 2 soorten, de groene en de zwarte specht. In de Ardennen heb je nog sporadisch de grijskopspecht, die erg lijkt op de groene specht -behalve zijn kop dus- maar die nog zelden waargenomen wordt. Hij trekt zich geleidelijk terug naar het Oosten. Onze steeds zachtere winters doen hem de das om. Of beter, ze begunstigen zijn grotere concurrent, de groene specht.

De groene specht is onmiskenbaar met zijn groene kleur, zijn rode pet en zijn boevenmasker. Op een mooie winterdag of in het voorjaar laat hij zijn schallende lach horen. Zijn alarmroep is korter: 'kiuu - kiuu - kiuuk.' Van alle spechten is hij het minst gebonden aan bomen en zeker aan bos. Door zijn voorliefde om te foerageren op mieren nesten in grasvelden is hij heel wijdverbreid in de Voorkepen. In

door bomen omzoomd grasland, villaverkavelingen en zelfs kmo-zones is hij bijna altijd present, zij het in niet al te grote dichtheden. Zijn territorium is namelijk redelijk groot. Beste manier om hem te zien: fiets in de vroege uurtjes van het weekend door verkavelingen of industriezones: met luid misbaar vliegt hij op en laat meestal slechts zijn lichtgroene rug opmerken.

De zwarte specht is qua uiterlijk moeilijk te verwarren met de andere spechten, maar in de vlucht wel met kraaien! Zijn vlucht is wel licht golvend en hij verradt zich meestal door zijn vluchtroep: een hevig 'kruuk, kruuk, kruuk'... Wanneer hij uiteindelijk landt, kleeft hij spechtsgewijs tegen de stam. Iets wat een kraaiachtige nooit doet. Tijdens de balts hoor je soms zijn zang die wel lijkt op die van de groene specht, maar melodieuzer, trager en iets hoger. Dan ook een metalig 'klieee'. Hij rof-

Herman Van Looken

Groene specht

Herman Van Looken

Zwarte specht

felt ook wel eens: veel luider, langer en trager dan grote bonte specht. Meest van al heeft de zwarte specht een uitgestrekt territorium met uitgestrekte naaldbossen. Oude beukendreven daarin zijn ideaal als nestplaats. Hij is erg mobiel binnen dat territorium, waardoor men al eens geneigd is hem te dubbeltellen.

Samengevat:

- Groene specht:
  - > Herkennen: geen verwarring mogelijk.
  - > Waar? Overal waar bomen en grasland elkaar afwisselen.
- Zwarte specht:
  - > Herkennen: in de eerste plaats door de vluchtroep. Visueel: verticale zit en natuurlijk de rode pet.
  - > Waar? Uitgestrekte naaldbossen met oude beukendreven.

Behalve onze vijf spechten heb je nog, een beetje buiten categorie, de draaihal. Deze spechtachtige broedt de laatste tijd niet meer in onze streken en is verder ook nog een trekvogel.

Voorkomen en aantalsevolutie in onze streek

En nu het bos in! In ons werkgebied hebben we best wel wat bosgebied dat voldoet als biotoop voor de volledige 'Big five'.

In de eerste plaats is er het **Zoerselbos** met oude bestanden van grove den (zwarte en grote bonte specht), oeroude eiken (middelste en grote bonte specht), moerasbos en heide (o.a. kleine bonte specht) en natuurlijk ook nog centraal de Hooidonkse beemden, spijtig genoeg nog niet toegankelijk voor de wandelaar (kleine bonte en groene specht). Het Zoerselbos wordt

Lees verder op p. 20

Peter Keustersmans

Natuurpunt quiz

Tijdens onze zesde Puur-Natuur-Quiz streden 22 ploegen van 6 slimme natuurkenners om de trofee binnen te halen die toekomt aan de winnaar van deze heroïsche strijd. De ploegen streden op het scherp van de snee. Gelukkig voorzagen de noest werkende garçons al deze quizzers van de nodige dranken. Sfeer was er zeker. Een rijk gevulde tombolatafel zorgde er voor dat heel wat van de deelnemers met een leuk extraatje naar huis konden keren. Bedankt iedereen om er een mooie avond van te maken en proficiat aan de winnende ploeg: Loslopend Wild.

Frieda De Ruysser

Spechtinktzwam

Vele Natuurpunters lopen door onze natuur en vinden dan soms iets heel moois en zeldzaams. Eén van onze leden vond in haar tuin dit pareltje. Kijken en genieten doe je dan.

Van alles wat

Voor meer
foto's zie

@natuurpuntvoorkampen

Peter Keustersmans

Paddenstoelenwandeling De Renesse 9 oktober 2022

Onze paddenstoelenkenner en meester-verteller Wim Veraghtert nam een hele hoop Natuurpunters op sleeptouw door de Renesse. Hij vertelde honderduit over wat er te vinden was op de bodem van het park de Renesse in Oostmalle. We hingen aan zijn lippen, genoten van het zonnetje en werden zo weer een flink stuk wijzer. Volgend jaar zeker meedoen!

Frank Reusens

Ontbijtbuffet 2 oktober 2022

Ook dit jaar meldden velen zich aan om zich te goed te doen aan ons jaarlijks ontbijtbuffet. Een aangename manier om onze reservatenkas te... spijzen.

Peter Keustersmans

Herstel brug De Kluis 22 oktober 2022

Dat we een fantastische werkploeg hebben in onze afdeling, wist je zeker wel. Een actiefoto genomen tijdens een onderhoudsherstelling aan de brug in ons reservaat 'Blommerschot-De Kluis' toont enkelen van hen onder het werk. Voel je het ook kriebelen, neem gerust contact met Eric Gruppung (zie website).

nu geïnventariseerd in het kader van het vogel-atlasproject, maar dit atlasblok behoort niet tot het gebied dat onze vogelwerkgroep voor haar rekening neemt. Toch geeft een vluchtige blik op Waarnemingen.be alvast zeker een drietal broedparen kleine bonte specht op en evenveel middelste bonte specht.

Nog uitstekend spechtengebied heb je in de **bosrijke zone tussen Oostmalle en Wechelderzande** met in de eerste plaats 's Herenbos, het domein Wolfschot/annex De Renesse, en zuidelijk van het vliegveld Blommerschot. In elk van deze gebieden kun je op een mooie dag de vijf spechtsoorten waarnemen en heb je dan ook dezelfde afwisseling van biotopen. Verder heb je hier nog Heihuizen, over de baan naar Wechel met dezelfde biotopen, maar waar we de kleine bonte specht niet hebben kunnen optekenen. Door de mazen van het net geglipt? Misschien. Het toeval wil dat elk van deze gebieden behoort tot hetzelfde Atlasblok van 25 vierkante km (FS 28 C), zij het dat Blommerschot gedeeltelijk ook tot het zuidelijkere blok behoort (FS 27 A). Bij onze telling tijdens voorjaar 2022 komen wij voor het blok FS 28 C voor kleine bonte specht, middelste bonte specht en zwarte specht uit op categorie B. Dit is tussen de 4 en 10 broedparen. Waarschijnlijk zullen alle 3 soorten eerder de ondergrens benaderen dan de bovengrens. Zoals eerder aangegeven zullen we wel een paar koppels kleine bonte specht gemist hebben en komen de broedparen middelste bonte specht en zwarte specht ongeveer overeen met de verschillende deelgebieden. (Waarschijnlijk 2 broedparen middelste bonte specht in 's Herenbos en extra territoria voor zwarte specht in de nabijheid van het vliegveld.) Voor groene specht levert de verwerking van de zeer talrijke waarnemingen ons categorie E op (51-100 broedparen!). Dit lijkt echter niet realistisch. De soort is zoals gezegd

erg 'aanwezig' en bovendien mobiel. Het lijkt verstandig om dit aantal tot categorie C terug te voeren (11-25 broedparen). Voor deze soort liggen heel wat waarnemingen voor buiten het strikte bosgebied en het atlasblok strekt zich uit tot voorbij Vlimmeren dorp. Dit maakt het nog steeds hoge aantal aannemelijk. Voor grote bonte specht komt de berekening uit op categorie E, dus tussen de 51 en de 100 paren. Een voorjaarswandeling door zeg maar 's Herenbos levert wel een hoge dichtheid aan roffelende spechten op. Vaak hoor je tot 5 exemplaren tegelijk. Als je dit dan extrapoleert kom je aan hoge aantallen.

In het begin van deze eeuw is er ook al een vogelatlas telling geweest, met name in de jaren 2000 tot en met 2003, weliswaar met een andere methodiek. Interessant om eens te vergelijken. Voor kleine bonte specht, groene en zwarte specht waren de opgegeven aantallen respectievelijk 7, 9 (!) en 7 paar. Het relatief lage cijfer voor groene specht valt op. Toch is er een positieve trend bij deze soort. In een niet zo ver verleden was groene specht een rode lijstsoort in Nederland. De vorige vogelatlas geeft 20 broedparen per atlashok in de Antwerpse Kempen met een afnemende tendens, maar geeft ook aan dat de kans op overschatting groot is voor deze soort. (Zie vogelatlas Glenn Vermeersch.) Ondertussen zouden de zachtere winters wel eens de trend opwaarts kunnen bijstellen voor deze bodemfourageerder. Kleine bonte specht is in de hele Kempen verdubbeld tussen de tellingen van 1985 en 2000 en zou daarna gestabiliseerd zijn. Zwarte specht, in de loop van vorige eeuw een nieuwkomer in Vlaanderen door de aanplant en veroudering van dennenbossen, verdubbelde in aantal tijdens de jaren tachtig. Of de soort te lijden heeft gehad door de opkomst van de havik zal nog moeten blijken. Hier lijkt

hij alvast stand te houden. Grote bonte specht is op Vlaams niveau ook toegenomen tijdens vorige eeuw (vb. op het Groot Schietveld tussen 1993 en 2000 van 15 naar 35 paar). Als reden wordt de veroudering en verwildering van de bossen aangegeven. Voor dit atlasblok zijn geen aantallen gegeven voor de vorige telling. Tenslotte hebben we nog het succesverhaal van middelste bonte specht. Voor de vorige telling liggen geen waarnemingen voor. Vanuit Wallonië heeft de soort Vlaanderen gekoloniseerd: 2 paar in het Meerdaalwoud in 1998, in 2000 4 paar en in 2001 al 10 paar. Toen waren er al

enkele waarnemingen geweest in onze buurt in het Krabbelshof, maar dan zonder broedbewijs. Daarna gaat het rap: vanaf 2005 koloniseert hij het Zoerselbos, te beginnen met de oude eikenbestanden ten zuiden van de Zoerselbosdreef. Dit is nu nog een van de sites met een hoge trefkans.

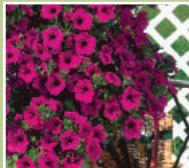

Dit sluit het overzicht af en we kunnen besluiten dat de spechtenfamilie het goed doet in onze bossen en dit terwijl de bladfourageerders soms zwaar hebben moeten inleveren.

Perkplanten

Van Deun - Hofmans

is reeds meer dan 30 jaar HÉT adres voor een ongezien assortiment geraniums, perk- en terrasplanten!

11.000M² GEGARANDEERD TUINPLEZIER.
Enorme keuze in hang-, stam- en stekperkplanten
ALLES UIT EIGEN KWEK.
Topkwaliteit aan voordelige prijzen

Perkplanten
Van Deun - Hofmans
Westmallebaan 91 • 2980 Zoersel
T 03 312 45 46

GEOPEND: ma - za 08u30 - 18u00
Tijdens de maand mei tevens geopend:
Zondagen 09u00 - 13u00
Feestdagen 09u00 - 17u00

www.perkplanten.com

Paddenstoelenwandeling - domein de Renesse

Met zijn deskundige en boeiende uitleg, maakte Wim ons een beetje wegwijs in de geheimzinnige wereld van de paddenstoelen.

De paddenstoel die heel wat aandacht kreeg was het gestreept nestzwammetje. In het nestje liggen eitjes (= sporenkapsels) afgesloten met een vlies. Wanneer de eitjes rijp zijn barst het vliesje open. Regendruppels schieten dan de eitjes uit het nestje.

Verder zagen we o.a. zwerminktzwam, sponszwam, geweizwam en vele andere.

Een geslaagde uitstap, bedankt Wim

Frieda

Frieda De Ruijsser

Sporkehout

Dit is de zesde aflevering van de reeks waarin we inheemse houtgewassen voor je tuin voorstellen. We houden ons hierbij aan de zgn. 'Hermy-regel' dat bomen en struiken in een privé-tuin best niet hoger worden dan 12 meter.

In de vorige aflevering was het de beurt aan de hulst, een struik of kleine boom waarvan de kwaliteit vooral in het wintergroene karakter gezocht moet worden want op het vlak van insecten aantrekken is het zeker geen hoogvlieger. Wat dat laatste betreft is haast geen groter contrast denkbaar dan met de hier besproken struik: het sporkehout. Op het eerste gezicht lijkt dit helemaal geen kandidaat om als (natuur)tuinplant dienst te doen. De struik doet er immers alles aan om onopvallend te blijven: 'doodnormale' ovale bladeren en kleine bloemen die al geruime tijd uitgebloeid lijken. Maar

dit verandert als je weet dat de struik een van de langste bloeiperiodes heeft van onze houtige flora. Gedurende maanden leveren de kleine kelkvormige bloempjes overvloedig nectar. Wilde solitaire bijen en hommels en uiteraard ook honingbijen vinden makkelijk de weg naar deze 'zomerbar'. De lange bloeitijd valt ook af te leiden uit de verschillende stadia van rijpheid van de vruchten: van lichtgroen over helderrood tot zwart. In elke bes zitten (meestal) twee zaden. Voor mensen zijn ze onsmakelijk en enigszins giftig. Daarnaast doen vlinders, spanners, bladrollers, mineermotten, wantsen

en bladvlinders zich tegoed aan de groene delen van de plant. De bekendste specialist op sporkehout is ongetwijfeld de citroenvlinder. Het is meestal de eerste dagvlinder die in het vroege voorjaar in de tuin rondvliegt.

Het leuke is dat sporkehout echt een 'plant van hier' is. De struik voelt zich prima op de arme zandgronden en groeit zowel op vochtige als droge plekken. Je haalt er niet bepaald een zeldzaamheid mee in je tuin, maar hoeft dat ook? Je kunt hem laten uitgroeien tot een kleine boom, maar de plant leent zich ook tot geregeld afzetten waardoor je een dichte struik verkrijgt. Een oude naam voor de soort was trouwens 'sprokkelhout'. Daarnaast werd ze ook 'vuilboom' genoemd. Dit had alles te maken met de vroegere toepassing als laxeer- en purgeermiddel. Het gebruik van de gedroogde bast daartoe was mogelijk al in de prehistorie gekend. Voor wie daar interesse voor mocht hebben: de houtskool leende zich heel goed voor het maken van buskruit. In oorlogstijd werd het hout daarvoor speciaal opgeëist.

Plant sporkehout als onderdeel van een vrij

groeijende heg of een vogelbosje.

Paul S.

Maes, B. (red.) (2006) *Inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen*, uitg. Boom, Amsterdam.

Weeda, E. e.a. (1987) *Nederlandse oecologische flora*, deel 2, uitg. IVN, Amsterdam.

Dit sporkehout is uitgroeid tot een kleine boom in Blommerschot.

DOMEIN DE RENESSE VZW

Domein de Renesse vzw is een socio-culturele vereniging met een hart voor natuur en cultuur.

We hebben een bijzondere aandacht voor erfgoed (het kasteel en park), animatie (gidsbeurten, kinderanimatie) en cultuur (organisatie van verschillende activiteiten). We willen bovendien de toeristische troeven van onze gemeente in de kijker zetten.

BIJ ONS KAN JE GENIETEN VAN...

- een gezellig **kasteelcafé** op zondag en maandag van 13u tot 18u (in de winter op maandag tot 17u).
- allerlei **interessante activiteiten** voor jong en oud (boekenmarkten, tentoonstellingen, gidsbeurten, kindervertellings, concerten, ...).
- de mogelijkheid tot **huren van zalen** voor feesten, recepties, fotoreportages, vergaderingen, ...
- een **prachtig park**, met merkwaardige uitheemse bomen zoals de sequoia. Vanaf de parking van het kasteeldomein kan je twee bewegwijzerde wandelpaden volgen.

STEUN ONZE VZW

- **word lid** (al vanaf €25 per gezin per jaar) en geniet van extra voordelen
- doe mee als **vrijwilliger**
- abonneer je gratis op de **digitale nieuwsbrief** via onze website
- volg onze **Facebook- en Instagrampagina**

DOMEIN DE RENESSE VZW

- Lierselei 30, 2390 Oostmalle
- 03 311 55 91
- www.domeinderenese.be
- info@domeinderenese.be
- facebook.com/domeinderenese
- instagram.com/domeinderenese

Domein de Renesse
Kasteel, natuur, cultuur en meer

Natuurreservaat Den Haan

Naast het wandelpad dat langs het reservaat loopt werden door Natuur- en Landschapszorg, de sociale werkplaats van Natuurpunt, een zitbank en een insectenhotel geplaatst. Storm, de exploitant van de windturbine, zorgde voor de financiering. Het wandelpad maakt deel uit van een toekomstige wandelverbinding tussen de P&R Zoersel en de natuurgebieden van Blommerschot.

Paul S.

Beheerwerkgroep – ook op donderdag

Het is een jarenlange traditie dat onze beheerwerkgroep op zaterdagochtend werkzaamheden uitvoert in onze reservaten. Maar niet voor iedereen is dit een goed tijdstip. Sommige leden hebben gedurende de week tijd, maar hebben op zaterdag diverse engagements waardoor ze niet kunnen aansluiten. Vandaar dat in 2023 een tweede beheerploeg start op donderdagochtend, om de veertien dagen telkens van 9 tot 12 uur. Het is de bedoeling om deze nieuwe ploeg flexibel in te zetten. Gedacht wordt aan het opvolgen van stormschade, het vrijhouden van de wandelpaden en het voorbereiden van concrete activiteiten zo-

als boomplantingen en maaiwerken. Interesse in deze nieuwe formule? Neem contact op met ploegcoördinatoren Patrick of Walter.

Patrick_servaes@telenet.be Walter.dhertefelt@gmail.com

2 boomplantdagen in november werden een groot succes!

Frank Reuvers

Tijdens deze twee dagen werden er meer dan 1500 jonge boompjes geplant in twee van onze gebieden.

Op **20 november** werd een nieuw verworven stuk terrein ter hoogte van de Einhovense brug onder handen genomen. Een 1700 boompjes aanplanten op één dag lijkt een titanenwerk. Maar dankzij een goede voorbereiding viel dat best mee. De plantgaten werden voorgeboord en de boompjes lagen plantklaar per soort met een duidelijk bordje erbij. Qua vrijwilligers mochten we rekenen op de hulp van een flink aantal medewerkers van *QFrame* (een softwarebedrijf uit Kontich). Zij kwamen ons helpen met een flinke dosis enthousiasme.

Nadat we allen de nodige uitleg kregen van Guy, vlogen we er met een sneltreinvaart in.

We werkten zo hard dat het werk klaar was voor de geplande eindtijd. Maar goed ook, want het geluk dat we hadden met de aanplant moesten we verrekenen met de tegenslag van de nodige fikse regenbuien -waar de boompjes van hun kant niet rouwig om waren. Uiteraard volgde er nog een gezellige nabespreking aan onze tenten met een drankje en een stukje cake. Missie geslaagd! Bedankt aan allen die er bij waren.

Op **28 november** hielden we de Dag van de Natuur. Dit ter hoogte van 'onze' windmolen. Hier diende een 500-tal boompjes geplant te worden. Ze zullen een houtrand vormen rond de weide waarop de windmolen staat. Er diende niet alleen geplant te worden. Andere taken waren maaisel afvoeren en hakhoutbeheer. Dankzij de goede opkomst aan vrijwilligers

ging het werk deze keer ook weer vlot vooruit. Zo was er voldoende tijd voor een babbel met een tas warme soep en een boterham. En na de werken mocht het zelfs iets pittiger zijn.

Dank aan alle vrijwilligers die van deze twee dagen een succes maakten. Laat de boompjes nu maar groeien!

Dirk V.

Vogelreis Extremadura 4-13 mei 2023

Het is ondertussen weer 5 jaar geleden dat we Jenny en Michel bezochten in Extremadura. Graag willen ze, voor beperkte groep, nog eens gidsen langs de mooiste en interessantste gebieden van deze regio in Midden Spanje. Daarom trekken we met de vogelwerkgroep weer naar een van de leukste vogelgebieden van Europa.

Extremadura is een autonome regio in het zuidwesten van Spanje, grenzend aan Portugal. We bezoeken het noordelijke deel van Extremadura met Plasencia, Cáceres en Trujillo als bekendste plaatsen.

We logeren opnieuw in de buurt van het Nationaal park Monfragüe, waar we zoals steeds een hele reeks zeldzame vogelsoorten kunnen aanstippen op onze vogellijst. We verblijven in het Hotel Rural Hojaranzos in Tejada de Tietar. Een klein hotel met mooie olijfbomentuin, waar we vermoedelijk ook van de vogels zullen kunnen genieten. Nadeeltje van dit hotel: we kunnen hier geen eenpersoonskamer garanderen. We vertrekken op 4 mei 's morgens vroeg (opstijgen 7h10) en komen terug op 13 mei (landen om 18h55).

De kostprijs voor de volledige reis bedraagt 1175 € per persoon bij verblijf in 2-persoonskamer. In deze kosten is alles inbegrepen,

behalve de drankjes 's avonds. Ook inbegrepen in deze prijs is een CO₂ compensatie van minimum 30 € per persoon. Met dit bedrag zullen we bomen aankopen en planten bij een eerstvolgende bomenaanplant.

We vertrekken op 2 centrale plaatsen in Zoersel en Malle, vliegen van Brussel met Iberia naar Madrid en reizen dan verder met twee 9-persoonsvoertuigen. Om alles vlot te kunnen laten verlopen is deze reis dan ook beperkt tot 16 personen.

We vragen een voorschot van 150 € per persoon en de datum en tijd van overschrijving bepaalt wie er mee kan.

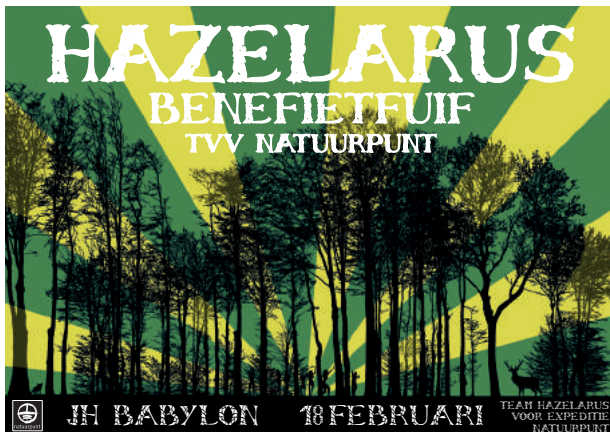
Overschrijven kan vanaf NU op rekening BE69 7512 0545 9578 van Natuurpunt Voorkempen met vermelding 'Extremadura' + naam deelnemer(s).

Leden van buiten NP Voorkempen kunnen mee indien nog plaatsen vrij zijn.

Van zo gauw de plaatsjes vastliggen spreken we af om eens samen te komen om verdere details te bespreken.

Valentijn B.

www.birdinginextremadura.com
<https://hotelhojaranzos.es>

Nieuwjaarscafé 2023

De 2 vorige jaren moesten we noodgedwongen de succesvolle traditie van ons jaarlijks Nieuwjaarscafé onderbreken voor een on-line jaarvergadering via Zoom. In 2023 pakken we de draad weer op en wordt ieder lid uitgenodigd op

vrijdag 10 februari

om 20 u in

zaal Halle Luja

Halle-Dorp 30 Zoersel.

Volgens ons huishoudelijk reglement heeft ieder lid stemrecht, kan ieder lid vragen stellen en ter stemming voorleggen en het bestuur ter verantwoording roepen, kan ieder lid zich in voorkomend geval kandidaat stellen voor het invullen van een mandaat in het afdelingsbestuur en kan ieder lid zich kandidaat stellen voor de algemene vergadering van Natuurpunt vzw en van de specifieke verenigingen en van de beleidswerking van Natuurpunt vzw.

In toepassing van het huishoudelijk reglement zijn weer enkele bestuursleden (her-)verkiezbaar. Zij worden op de jaarvergadering bij handopsteking verkozen. Een schriftelijke stemming gebeurt indien zich meerdere kandidaten voor eenzelfde functie aanbieden. Te verkiezen bestuursleden:

- Penningmeester afdeling. Herverkiezbaar: Walter D'hertefelt
- Voorzitter werkgroep beleid. Herverkiezbaar: Patrick Duhayon
- Voorzitter werkgroep educatie. Herverkiezbaar: Ronny Van Soens
- Voorzitter werkgroep studie. Verkiezbaar: Marnix Thibaut
- Secretaris Kern Zoersel. Herverkiez-

baar: Bob Peeters

- Penningmeester Kern Zoersel. Herverkiezbaar: Griet Decock
- Bestuurslid. Herverkiezbaar: Wim Veraghtert

De leden wordt eveneens gevraagd wijzigingen goed te keuren van de artikels 7.1, 7.2 en 7.4 van het Huishoudelijk Reglement. Wie dat wenst, kan de teksten vooraf aanvragen bij onze afdelingssecretaris.

De jaarvergadering is hét moment waarop alle leden met het bestuur in contact kunnen treden. Mis deze kans niet!

Het afdelingsbestuur

Biologische boerderijwinkel

- Verse groenten en fruit
- Veel eigen teelt
  - Verse eieren
- Biologisch brood
  - Zuivel

Openingsuren:
dinsdag 10-20uur
vrijdag 10-18uur
zaterdag 8.30-16 uur

Heidsiebaan 22
2390 Westmalle

Contact:
03/502 92 99
f wijngaardhof
Wijngaardhof@outlook.com

BIODYVINO

partner van Natuurpunt

Website

www.biodyvino.be

Het grootste assortiment

biologische, biodynamische

en Natuurwijnen in België

Zetel: ZOERSEL, Ten Hoflaan 22 Tel. 03-312 24 38

Magazijn: AARTSELAAR, Schelselei 15 C

Joris Vleugels bv
Tuin- & landschapsarchitect
boomverzorging

TUIN - LANDSCHAP - OPENBARE RUIMTE - BOOMVERZORGING

Blijkerijstraat 35 - 2390 Oostmalle
info@jorisvleugels.be
www.jorisvleugels.be

Uw biologische verswinkel!

Van de Wervelaan 10 - 2970 Schilde
Tel. 03 384 09 66 - Fax. 03 384 20 16
E-mail: schilde@bioshop.be www.bioshop.be

Uw partner in gezonde voeding!

Sponsors

GREENHOUSES & GARDEN PAVILLIONS

Op naar een groenere wereld.
Maak jij het verschil? Start in eigen tuin!

Sponsors

Aeve Brecht bv
Lessiusstraat 78
2960 Brecht

Aeve Malle
Antwerpsesteenweg 51
2390 Malle

2BOOTS
Coaching
www.2boots.be

Privé of Zakelijk
Alleen of in team

Natuurcoaching
Stress & Burnout coaching
Loopbaan coaching
met Loopbaan cheques VDAB

i.s.m.

Inverde

LOOPBAANCHEQUE

VERKOOPBAAR VIA
VDAB.BE/LOOPBAANCHEQUES

Peter Massy
Coach – Trainer
peter@2boots.be
Tel: 0487 906 180

Nextstep Coaching Violetlaan 34 - 2980 Zoersel

Oostmalsesteenweg 355/357
2310 RIJKEVORSEL
Tel. 03/312.03.75
info@oris-wuyts.be

www.oris-wuyts.be / www.oris-wuyts-tuin.be

Sponsors

HORTA WESTMALLE

JE PARTNER VOOR TUIN & DIER

Sponsors

HORTA Westmalle • Jacobin

Antwerpsesteenweg 383 • 2390 Westmalle
T. 03 312 04 36 • westmalle@horta.org

www.horta.org

BARTELS
DRUKKERIJ

ONTWERP DRUKWERK PRINT

www.drukkerijbartels.be

Drukkerij Bartels
Steenweg op Turnhout 42
2330 Merksplas
info@drukkerijbartels.be
0475 455 777

**AFFICHES
DRANKBONNEN
INKOMKAARTEN
FLYERS
BROCHURES
STICKERS
GEBORTEKAARTJES**

TAVERNE - KOFFIEHUIS - IJSSALON

de Comme

Lierselei 8 2390 Oostmalle

tel. & fax 03/312.03.13

Sponsors

ESTAMINET
PREMIUM BLEND

PREMIUM BLEND - BELGIËN
CORNET
DAKED

Praatcafé
Oostmallebaan 99
2980 Zoersel
www.surcele.be

Like us on Facebook